

הגמעת בני-בקר בחלב שאינו ראוי לשיווק מפרות שטופלו באנטיביוטיקה ובחמרים אחרים

הבלה"ד א. בן-אשר, י. פנחסוב, ר. וולקני

הצפויה בדלקת עטין אצל עגלות שהוגמנו בחלב מטופל.

לפיכך, חלב אנטיביוטי מותסס — נמצא כדאי מבחינה כלכלית ובריאותית להזנת בני-בקר; אך עדיף להחזיקם כתאים נפרדים, כל אחד לחוד.

לאחר שסקרנו ספרות הדנה בנושא זה, נראה לנו שבתנאים הקיימים בארץ — כדאי להשתמש בחלב שאינו ראוי לשיווק להזנת בני-בקר יונקים, לאחר שקיבלו קולוסטרם רגיל וחלב או תחליף חלב במשך שבוע ימים. לדעתנו, רצוי לבדוק דבר זה תחילה בעגלים לפיטום או בעגלות מגיל 3 שבועות, ועם התקבל התוצאות והתמחות הבוקר המטפל — לשנות את הנוהג בהתאם. כדי שלא לגרום הפרעות כתוצאה ממעבר חוזר ונשנה מתחליף חלב לחלב שאינו ראוי לשיווק — מומלץ לצבור את החלב הפסול, להוסיף לו חומר משמר ולהשתמש בו להגמעת מספר עגלות בלבד.

ככל הנהגת שיטה חדשה, רצוי שהבוקרים המעוניינים יפנו למדריך שכאזורים וית-יעצו עמו תחילה.

המשומר, ועוד.

בזמן האחרון פורסמו מאמרים אחדים בנידון זה. באחד מהם, מאת ג.א. קאס וחוב-ריו, שפורסם ב-J.D.S. כרך 63, חוברת 7, עמ' 1123, מסופר על ניסוי שבו קיבלו 4 קבוצות של בני-בקר יונקים כמות חלב השווה — ל-8%—10% ממשקל גופם. הטיפולים היו: (1) חלב מותסס מפרות נגועות בדלקת ומטופלות באנטיביוטיקה; (2) חלב מותסס מפרות נגועות בדלקת ולא מטופלות באנטיביוטיקה; (3) קולוסטרם מותסס; (4) חלב טרי מפרות בריאות. לא נמצאו הפרשים מובהקים בגדילה בין הטיפולים השונים. במשך 90 הימים הראשונים לחיי בני-הבקר. תוספות המשקל היומיות עד גיל 30 יום נעו בין 100 ל-180 גרם. מספר ימי השלשול לעגל היה קטן אצל בני-בקר שקיבלו חלב מותסס. בבדיקה שלאחר המוות, בעגלים שמתו במהלך הניסוי, לא נמצא קשר בין סוג החלב שניתן לבין סיבת המוות.

לדעתם, חלב מפרות המטופלות באנטיביוטיקה בעטין — בטוח דיו כמזון לבני-בקר יונקים, ואינו משפיע לרעה על רמת הנגיעות

בשנים האחרונות, עם ריבוי התחלואה במחלות העטין בבקר, מרכים להזריק לפרות ולעטניהן חמרים אנטיביוטיים ואחרים.

חלב מפרות המטופלות בדרכים הנזכרות — אינו ראוי לשיווק במשך זמן-מה, מטעמי בריאות האדם ובגלל ההשפעה השלילית על תהליכי התסיסה בעת הכנת מוצרי חלב במחלבה. נוכחות החמרים הנזכרים מעכבת את גדילתם של החידקים הרצויים להכנת חלב חמוץ לסוגיו ושל גבינות רכות וקשות. כיום, עם ההקפדה על איכות החלב, מחמירות המחלבות לגבי איכותו, והן פוסלות לחלוטין חלב המכיל תרכובות בלתי רצויות.

במקרה כזה, הנזק למשק הוא כפול: זה הנגרם מהמחלה, כולל הוצאות הקשורות עם ריפוייה, וזה הנגרם מאבדן החלב, שאינו מתקבל במחלבה.

כדי לצמצם את הנזק — כחנו, במקומות שונים, את האפשרות של שימוש בחלב שאינו ראוי לשיווק — להגמעה לבני-בקר, במקום חלב או תחליף חלב, ואת מידת הסיכון שבאפשרות זו.

בדרך-כלל, כאשר חלה התפרצות של מחלות עטין בעדר — מצטברות כמויות גדולות של חלב שאינן ניתנות לשיווק בגלל שיירי התרופות בחלב זה. כמויות אלה אפשר לנצל ביעילות, בלי שייגרם נזק כלכלי למשק וכלי שתיפגע בריאות בני-הבקר. כשמדובר בכמויות קטנות של חלב מסוג זה — אפשר, כנראה, המקרים, להגמיעו כמות שהוא. ואילו כשכמויות החלב גדולות מכדי ניצולן בט-ריות — אפשר לשמר אותן, בדרכים הבאות:

- (1) החמצה עצמית, על-ידי השארת החלב במכל, בטמפרטורה רגילה, או עדיף — בין 20 ל-30 מ"צ;
- (2) החמצה מכוונת, על-ידי הוספת מחמצת (כוס לבן) ושמירה בטמפרטורה כנ"ל;
- (3) הוספת חומצת חלב או חומצה פרופיו-נית או פורמלדהיד או סליצילאט או בנוואט בריכוזים מתאימים.

לכל שיטה — יתרונותיה מבחינת תהליך התסיסה והמוצרים המתהווים, מבחינת אבדן חלק מהאנרגיה ומהחלבון, טעימות החלב

